בה א מיי פכ"ז מהלי

מכירה הניץ סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי" רכ סעיף יא: בו ב מיי שם הלכה י טוש"ע שם סעיף טו

וע"ש שהוא היפך המשנה בדין בור: בדין בור:

טוש"ע שם סעיף יו: בח ה מיי שם הלי

מוש"ע שם סעיף יא:

מכירה הל׳ ז סמג עשין וש"ע ח"מ סי׳ רכ

נח:

מסורת הש"ם

א) לעיל עו:, ב) ושסו, ג) לעיל ה) נעינעז, כ) נשטן, גי נעיל סז: [ע"ש ועי' חוס' לעיל סה: ד"ה מחוורתה], ד) [לעיל סח.], ה) [לעיל סה:], ו) [לעיל עג.], ז) [לקמן עט:ן, ח) [ל"ל בר נחמנין, ט) ול"ל יונתון, י) [אבות פ"ב מ"א], ל) [לעיל י) [אבות פ"ב מ"א], ל) [לעיל י: ע"ש ע"ו יק: ע"ש ועי עוד מוטה ד:], ל) [לעיל סו: עוד מוטה ד:], ל) [לעיל סו: מח.], מ) בדפו"יו ובאבל אחול. סח.], מ) בדפו"י ובאבא שאול, נ) [פ"ג ה"ו], מ) בס"א: שבו, ע) בס"ח: המינין, פ) ול"ל נ) בט נו: המתיכן, פ) [נ י מישי דף נא: ושס], **5**) [וע"נ מוס' סוכה ז: ד"ה כולהו],

תורה אור השלם

1 עַל בֵּן יאמְרוּ הַמּשְׁלִים באוּ חָשְׁבּוֹן תִבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן במדבר כא כז עיר סיחון: 2 כי אש יצאה מחשבוו 2 בּי אַשׁ יָצְאָה מָחָשְבּרן לֶהְבָּה מִּקְרֵית סִיחֹן אָכְלָה אָרְנֹן: במדבר כא כח 1 וַנִּיְרָם אָבָד חָשְׁבּוֹן עַד דיבון וַנִּשִׁים עַד נפָּח אֲשֶׁר עד מידבא: במדכר כא ל

הגהות הב"ח

(מ) גמ' עד דינון אמור לו רשע המתן:

מוסף רש"י

מכר את הקרון. עגלה, לא מכר את הפרדות. מגירסתי (ב"מ כה). עיסקא דבגוה. פרקמטיא שנה ולעיל עז:). המוכר את ואותו בית לתשמיש כד לבדו עשוי, מכר את הקורה. כדמפרש טעמא בגמרא, כדמפרש טעמח בגמרח, דהיינו עיקר בית הכד (יעיל מדם. מכר את הסנטר. בגמ' מפרש (ילעיל מח.). מכר תשמישי הכרם. כגון קנים שככרם שהן (לורכה . (לעיל סה:). ביצית ודוגית. היינו ספינה קטנה שקושרין לספינה גדולה וכשרולין נספינה גדונה וכשרונין לעלות ליבשה נכנסין באותה קטנה מהגדולה, שהגדולה אינה יכולה להתקרב אל שפת הים מפני עומקה, קוקיי"ט בלע"ז, ויש לועזים בולא קרוב לשון העברי (לעיל ענג).

מוסף תוספות

א. [ד]הני תנאי איכא דטפי טפי מחבריה דהא רשב"ג סבר סנטר מכור ואע"ג דגברא הוא וליכא חד מהני תנאי דס"ל הכי דלא שמעינן להו דמטפו כולי האי, אלא מיהו כולהו שייכי בהדדי דכל חד מינייהו מטפי במכירה מדרבנן. רמצ"ן. ן נתוס' יכמות טפי ב.... ב. עיין בחוס' י נא: ד"ה כולהו.

רבינו גרשום (המשך)

שכר הוה מרובה ושכר שכו הוה מודבה ושכו עבירה שנהנה בה בעוה"ז חושב בלבו שאותו שכר הנאה מפסידו לעוה"ב: עיר סיחון. משמע הכי אם אדם סיוון. משמע הכי אם אום הולך אחרי יצרו הרע כעייר זה המהלך אחר סיחה נאה: צאה מחשבון. תצא אש מן . אותן המחשבין הפסד מצוה . כנגד שכרה וכו': שנקראו בר': כלומר אחד השיחים: וצדיקים. יצרו כעייר זה שמהלך אחר סיחה

מילחה אחריםי קאמר. אינהו איירו בשאין עודן עליו אבל בעודן עליו דברי הכל מכור ואתא ר' יהודה לאפלוגי אדוקיא דידהו דאפי׳ בעודן עליו פעמים שאין מכורין: **ואמר רב פפא טיסקא.** דאית בה מיקרי אנחיקי אבל עיסקא דחוץ לספינה לא מיקריא אנסיר הלכך עליו פעמים שאין מכורין: **ואמר רב פפא טיסקא.** דאית בה מיקרי אנחיקי אלטריך למיחני דלא מכר אלא עיסקא דבגוה אבל על כרחך בעודן עליו מיירי וא"נ כל פרקמטיאות מיקרי אנחיקי מיהו מחני לא אילטריך למיחני דלא מכר אלא עיסקא דבגוה אבל עיסקא דלבראי מינה מימר בעי בתמיה: מילי מילי קסני. חדא בעודן עליו וחדא בשאין עודן עליו שהכל הולך אחר מנהגו של

עולם יש דבר שהוא בכלל חבירו בעודן עליו ויש דבר שחין בכללו אפי׳ מלתא אחריתי קאמר א"ל רבינא לרב אשי בעודן עליו: כולהו סבירא להו כו׳. ת"ש 6מכר את הקרון לא מכר את הפרדות לאו משום דכולהו סבירא להו כי הדדי ותני רב תחליפא בר מערבא קמיה דרבי דהאי לית ליה סברא דהאי דלמר הא אבהו מכר את הקרון מכר את הפרדות וא"ל מילחא בטל לגבי דהך ולמר אידך והא אנן לא מכר תנן וא"ל איסמייה וא"ל לא מילחה בטל לגבי חידך ומיהו בחדה תתרגם מתניתך באדוקים בו מכלל דמתני' מועלין תתרגם מתניתך באדוקים בו מכלל דמתני בשאין אדוקים בו ומדרישא בשאין עודן עליו סיפא נמי בשאין עודן עליו שיטה הולכין שמוסיפין מכירת תשמישין טפי מרבנן דידהו חוץ מר"מ לבדו דס"ל דכולהו מכורין שהרי אמר כל תשמישי כרס ומשום הכי לא קאמר אביי אמרו דבר אחד. ובכל מקום שאמר אביי אמרו דבר אחד בגמ׳ כן לריך לפרש: דר״א ור״ש בהמוכר את הביתם: ה"ג דתניא ר"מ אומר מכר את הכרם כו'. דלא תנן

לה במתני׳ מיוכאבא שאול אשכחן לה בתוספתאט: ר׳ נתן וסומכוס בריש

פירקה: אמר רבא. כשאמר חמורך זו

ודאי יודע הוא שחמור זה שלו הוא

והכי ה"ל למימר מכור לי חמורך דהא

ליכא קמיה שני חמורים שיאמר את

זה מכור לי והלכך האי דקאמר זה

משום כליו כלומר חמור זה כמות

שהוא: המורך הוא. משמע לשון שאילה אמר לו אם חמורך הוא

ותמכרהו לי הלכך לא מכר את כליו

דס"ל לר' יהודה דהמוכר את החמור

סתם לא מכר את כליו אפי׳ בעודן

עליו: בותבר' המוכר את החמור.

סתם: סית. בנו של חמור קרוי סיח:

לה מכר בנה. בגמרה מפרש מהי

שנה פרה מחמור: מכר השפתו.

מקום עמוק ג' או גבוה שלשה שרגיל

לתת שם זבל בהמותיו: בור. של

מים מכונסין: מכר כוורת מכר

דבורים. דכל הני דקחשיב בטילי להני דקביעי אבל מכר זבלו לא מכר

אשפתו מכר מימיו לא מכר בורו וכן

כולו ומילתה דפשיטה היה ולה

אדרבה אימא רישא אבל לא מכר לא את העבדים ולא את האנתיקי ואמרינן סמאי אנתיקי אמר רב פפא עיסקא דבגוה ומדרישא בעודן עליו סיפא נמי בעודן עליו אלא תנא מילי מילי קתני [סימן זגם נסן] אמר אביי ר"א ורשב"ג ור' מאיר ורבי נתן וסומכוס ונחום המדי כולהו סבירא להו כי מזבין איניש מידי איהו וכל תשמישתיה מזבין ר"א דתנן יר"א אומר המוכר את בית הבד הסנטר ר' מאיר דתניא ייר' מאיר אומר מכר את הכרם מכר תשמישי הכרם ירבי נתן וסומכום ביצית ודוגית נחום המדי הא דאמרן: רבי יהודה אומר פעמים מכורין וכו': מאי שנא חמורך זו ומאי שנא חמורך הוא אמר רבא חמורך זו ידע רחמרא דידיה הוא והאי דקא א"ל זו משום כליו קא"ל חמורך הוא דלא ידע דחמרא דידיה הוא והכי קא"ל חמורך הוא שתמכרנה לי: מתני' אהמוכר את החמור מכר את הסיח מכר את הפרה לא מכר את בנה ימכר אשפה מכר זבלה ימכר בור מכר מימיה ימכר כוורת מכר דבורים ימכר שובך מכר יונים: גמ' היכי דמי אי דאמר ליה היא ובנה אפילו פרה ובנה נמי אי דלא א"ל היא ובנה אפילו חמור נמי לא אמר רב פפא הדאמר ליה חמור מניקה ופרה מניקה אני מוכר לך בשלמא פרה איכא למימר לחלבה בעי לה אלא חמור מאי קא"ל ש"מ היא ובנה קאמר ליה ואמאי קרי ליה סיח שמהלך אחר סיחה נאה א"ר שמואל בר ®נחמן א"ר שיוחנן מאי דכתיב יעל כן יאמרו המושלים וגו' המושלים אלו המושלים ביצרם בואו חשבון בואו ונחשב חשבונו של עולם יהפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא עיר סיחון אם משים אדם עצמו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה מה כתיב אחריו יכי אש יצאה מחשבון וגו' תצא אש ממחשבין ותאכל את שאינן מחשבין ולהבה מקרית סיחון מקרית צדיקים שנקראו שיחין אכלה ער מואב זה המהלך אחר יצרו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה בעלי במות ארנון אלו גסי הרוח ראמר מר יכל אדם שיש בו גסות הרוח נופל בגיהגם יונירם אמר רשע אין רם אבד חשבון אבר חשבונו של עולם עד דיבון יש אמר הקב"ה המתן עד שיבא דין ונשים עד

אלטריך למיתני: מכר יונים. שובכום ושבאים לחוכו: גבו׳ היכי דמי. הך מכירה דחמור ופרה דבחמור מכר סיח ובפרה לא מכר בנה: ואי דלא א"ל היא ובנה. והלכך לא מכר את בנה דס"ל להאי תנא דאין הבן נמכר בכלל האם משום דגופין מחולקין הן ואפשר לבן להיות בלא האם אפילו חמור נמי לא ימכר סיח בכלל חמור: אמר רב פפא. כל היכא דובין חמור ופרה פשיטא ליה לתנא דמתני' דאין הבנים מכורין והכא במאי עסקינן דא"ל חמור מניקה ופרה מניקה והלכך בשלמא פרה בדין הוא דלא מכר בנה כדין המוכר פרה סחם דהאי דאמר ליה מניקה לאו לטפויי בנה קאתי אלא לחלבה קאמר דאי לא ליהוי לה חלב ליהוי מקח טעות הלכך מסתמא אין בנה מכור עד שיפרש: אלא **חמור.** שאין צורך לחלבה האי דא"ל מניקה שיש לה ולד קאמר ועם הולד מוכרה לו וכמאן דפריש בהדיא היא ובנה דמי: **שמהלך אחר** סיחה נאה. בקריאה בנחת וברמיזה הולך למקום שהאדם חפץ אבל זקן לריך מרדע: אמר שמואל בר נחמן כו'. משום דמיירי לקמיה בסיח נקט לה: מאי דכסיב על כן יאמרו המושלים וגו'. פשטיה דקרא מיירי שכשנלחם סיחון במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו נתנבאו בלעם וחביריו שינלח סיחון למואב ומיהו פרשה יתירה היא דמה לריך ליכתב זה אם להשמיענו דעמון ומואב טיהרו בסיחון הרי כבר כתיב [במדבר כא] והוא נלחם במלך מואב הראשון ואין לריך יותר הלכך לדרשה כתבה משה רבינו: **המושלים בילרן.** לדיקים כדכתיב ומושל ברוחו מלוכד עיר (משלי טו) לדיק מושל יראת אלהים (שמואל ב כג): הפסד מלוה. שמתבטל מריוח בשביל שעוסק במלוה או נתן לדקה ומחסר ממונו כנגד שכרה המרובה לעתיד: ו**שכר עבירה**. שלא להשתכר בעבירה עכשיו כנגד הפסדה שיפסיד יותר לעתיד: אם אחה טושה כן. לחשוב הפסד כנגד שכר: **כעיר זה.** שמתפתה בילרו ובדברי האפיקורסים^{יט} ואינו מושל בילרו: **מלא** אש מן המחשבים. הלדיקים ותאכל את שאינם מחשבים כדאמרינן בפירקין לעיל (דף עה.) [כל אחד ואחד נכוה מחופתו של חבירון חופתו של הטן מחופתו של חבירו הגדול ממנו: שנקראו שיחין. אילנות כדכתיב (מהלים זכ) לדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה וכתיב והוא עומד בין ההדסים (זכריה א) ואמר ר' יוחנן (סנהדרין דף זג.) אין הדסים אלא הלדיקים כדכתיב [אספר ב] ויהי אומן את הדסה וכתיב (שירז) אמרתי אעלה בתמר וגו' ואמור רבנן (סנהדרין דף נג.) אני אמרתי אעלה בתמר ולא עלתה בידי אלא סנסן ומנו חנניה מישאל ועזריה. תחת אחד השיחים (בראשית כא) מתרגמינן תחות חד מן אילניא וכתיב נמי וכל שיח השדה טרם (שם ב) ומתרגמינן וכל אילני חקלא: ער מואב. כעיר שמהלך אחר תאווחו: ואכלה נמי האש גסי הרוח המגביהין דעתן כבמות ארנון הללו: **בעלי במוח.** בעלי גסות דאמר מר כל המגיס דעתו כו בפ״ק דע״ז (דף יה: ע״ש) אמר ר״ל כל המחלולך נופל בגיהנם שנאמר [משני כא] זד יהיר לך שמו וגו' וכל המחייהר נופל בגיהנם שנאמר זד יהיר לך שמו עושה בעברת זדון ואין עברה אלא גיהנס שנאמר נפניה אן יום עברה היום ההוא: אבד השבונו של עולם. כלומר לית דיין ולית דיין: עד

בולהו סבירא להו. לאו ממש אמרו דבר אחד דאין דבריהם שוין אלא כלומר בשיטה

אחת הן א וכי האי גוונא איתא ביבמות פרקש (שלישי) (דף ל) כולהו סבירא להו מאמר קונה קנין גמור^{ט ב}:

טעמא דנפשיה מפרש אבל אכתי אימא דנחום ורבנן אפי׳ באין עודן עליו פליגי: תתרגם מתני׳. דמכר את הפרדות כשאדוקים בו . בקרוז, ומתני' דקתני דלא בקרון, ומתני׳ דקתני דלא מכר את הפרדות בשאין אדוקין בו דהיינו בשאין עודן עליו: ומדרישא הוא בשאין עודן עליו סיפא נמי מכר את החמור מכר את כליו בשאין עודן עליו ושמעת מהכא 6) ולטעמך וכו'. עיסקא דבגווה היינו וכורן עליו: סיפא נמי. . דפרדות בעודן עליו. והא לא מצית למימר דהא לא מצית *דמינוו* ... תרצינן סיפא דבפרדות באין אלמא לא אדוקין בו אלמא לא מצית לתרוצי כולה מתניי בשאין עודן עליו ולא בעודן עליו דתנא מילי קתני דגבי ספינה מילי קתוני רגבי ספינה ע"ג ןדעורן) עליו לא מכר האנתיקי משום דלא שייך כלל לספינה. ולגבי פרדות מש"ה לא מכר דאין עודן עליו הא עודן עליו מכר משום דשייכי לקרון. ולגבי חמור אע״ג דעודן עליו לא מכר משום דסתם חמור לרכיבה עומד ולא למשוי. ונחום המדי סבר הואיל דעודן עליו טבו ההאיל דערון עליו מכר: איהו וכל תשמישתיה זבין. אי עודן עליו: ר' . כדקתני בריש פירקין דהיינו תשמישי הספינה: נחום המדי כדאמרן. מכר חמור מכר כליו שק ודיסקא וכומני דהיינו תשמישתיה: היינו תשמישתיה: ליה חמורך זה ראמר קנה כליו שעליו בסתמא דודאי ידיע להאי גברא דהאי חמור דמוכר והאי דאמר ליה זה לטפויי מלתא קאתי משום כליו . ודאי מכרו. אבל קאמר קאמר ורדאי מכרו. אבל להיכא דאמר ליה חמורך הוא. כלומר מישאל קא שאיל ליה אם חמורך הוא זה ותוכל למכור לי משום דלא ידע אי דידיה הוא והכי קאמר ליה חמורך הוא שתמכרנו לי ולא לטפויי מלתא קאתי ומש״ה לא מכר לו כליו: פיסקא המוכר את החמור. סתם: את את הסיח. זהו בנה. לבנים של חמור קרי להו סייחין: אפי׳ פרה ובנה נמי. מכרה היא ובנה: בשלמא לו היא ובנה: בשלמא פרה איכא למימר. להכי קאמר מניקה דלחלבה בעי לה. לצורך אכילת החלב ולא משום דמוכר לו את בנה. אבל גבי חמור כי אמר ליה חמורה מוורב לובא לשומרה מניקה ליכא למימר הכי לחלב דאי לא דלטיח קאמר ליה דמניקה היא לחלבה לא קבעי לה מיניה דאינו ראוי לאכילה ומש״ה בנה זבין: שמהלך אחר סיחה נאה. שאם משורר

רבינו גרשום

אדם לפניו הולך אחריו ברצון: אלו המושלים ביצרן. שכופין את יצרן: הפסד מצוה. שאם עוסק במצוה ומתבטל מלהרויח וחושב אותו הפסד כנגד אותו שכר שמתקן לו לעוה״ב בשביל המצוה ואותו

בין קט. נקראו אילנות כדכתיב צדיק כתמר יפרח: אכלה ער מואב. אכלה אש אותו בן אדם שמהלך אחר יצרו כעייר זה שמהלך אחר סיתה נאה ושולט יצרו עליו שאינו יכול לכובשו ואינו יכול לשלוט עליו: מואב. כמו אב השולט על הבן: אלו גסי הרוח. המרימין דעתן האורו שלט כי שאת היר לכובשו היה היר שלט בי היה בכת במה ההורו בל היה בהורו את היה בהיה את היה הוה הוה היה היה ע עליתן כבמות ארגון הללו. ומהאי קרא ל) לא איתפרש לי אי נדרש מהאי קרא. מהאי קרא דנופל בגיתנם : אין רם. כלומר שכינ קאמר: אבד חשבונו של עולם. שלא נתבע חטאתם: עד דיבון. כלומר אמור לו לרשע המתן עד שיבוא יום הדין: ונשים. כמו אש